

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук

Кафедра філософії та суспільних дисциплін

Затверджую:

Директор ІННІСН

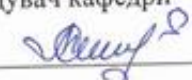

Яна РАЄВСЬКА
"31" червня 2026 р.

Схвалено на засіданні кафедри

Філософії та суспільних дисциплін

Протокол № 1 від 31.08 2026р.

Завідувач кафедри

Тамара НИЧ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІОЛОГІЯ МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ»**

Спеціальності:

61 Журналістика

Освітнього рівня

перший (бакалаврський)

Освітньої програми:

Журналістика

Київ МАУП 2026

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Яковенко Марина Леонідівна - доктор філософських наук, професор
кафедри філософії та суспільних дисциплін

(підпис)

Викладач:

Яковенко Марина Леонідівна - доктор філософських наук, професор
кафедри філософії та суспільних дисциплін

(підпис)

Силябус розглянуто на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін

Протокол № __ від _____ 2026 р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Соціологія масових комунікацій
Шифр та назва спеціальності	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	Вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год. Лекції: 20 год. Семінарські заняття: 14 год. Самостійна робота: 56 год.
Терміни вивчення дисципліни	3 семестр
Вид підсумкового контролю	Залік

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

<i>Яковенко Марина Леонідівна</i>	
Науковий ступінь	доктор філософських наук
Вчене звання	професор
Посада	професор кафедри філософії та суспільних дисциплін
Дисципліни, які викладає НПП	Основи академічного письма; етика та естетика
Напрями наукових досліджень	Естетика, філософія культури, етика, соціологія культури, соціологія молоді, соціологія масової комунікації
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?user=ENZAYVUAAAJ&hl=uk
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	mlyakov07@gmail.com
Контактний тел.	+38-095-500-02-50
Телефон кафедри	71-71
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/imvsn/kafedra-filosofii-ta-suspilnih-disciplin/yakovenko.html

Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Соціологія масових комунікацій» розглядає масову комунікацію як важливий соціальний процес та соціальний інститут, особливості її становлення, функціонування і трансформації в умовах сучасного суспільства. Курс охоплює основні теоретичні підходи до вивчення масової комунікації, закономірності взаємодії медіа, аудиторій та суспільства, механізми формування і

поширення інформації, вплив медіа на суспільну думку, соціальні установки та поведінку, а також сучасні тенденції розвитку цифрових медіа та соціальних мереж.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є масова комунікація як соціальний процес та соціальний інститут, її структура, функції, суб'єкти та аудиторії, закономірності виробництва, поширення і сприйняття масової інформації, взаємодія медіа із соціальними групами та суспільством, а також соціальні наслідки розвитку традиційних і цифрових засобів масової комунікації.

Мета курсу: формування у здобувачів освіти системи теоретичних знань про масову комунікацію як соціальний феномен, її місце і роль у функціонуванні сучасного суспільства, а також набуття навичок соціологічного аналізу медіа, комунікаційних процесів та аудиторій. Курс спрямований на засвоєння основних понять, теорій і концепцій соціології масової комунікації, розуміння механізмів соціального впливу медіа та оволодіння базовими методами соціологічного дослідження масової комунікації.

Академічна доброчесність: У своїй діяльності з реалізації державної політики у сфері якості освіти дотримуватись зазначених в «Кодексі академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти» основних принципів та фундаментальних цінностей академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити здобувачів освіти з основними поняттями, категоріями, теоріями та концепціями соціології масової комунікації;
- сформувати уявлення про масову комунікацію як соціальний процес та соціальний інститут, її структуру, функції та основних суб'єктів;
- розглянути історичні етапи становлення та сучасні тенденції розвитку масової комунікації;
- сформувати навички аналізу впливу масової комунікації на формування суспільної думки, соціальних установок, цінностей та моделей поведінки;
- розвинути здатність критично оцінювати інформацію, аналізувати комунікаційні повідомлення та розрізняти наукові дані, інтерпретації й оціночні судження;

Пререквізити навчальної дисципліни: Вивченню навчальної дисципліни «Соціологія масової комунікації» сприяють знання, отримані здобувачами освіти з курсів «Філософія», «Історія та культура України», «Політологія», а також інших дисциплін соціально-гуманітарного циклу.

Постреквізити навчальної дисципліни: Навчальна дисципліна «Соціологія масової комунікації» пов'язана з проблематикою інших дисциплін соціального, гуманітарного та професійного спрямування. Знання та навички, отримані під час вивчення курсу, сприятимуть подальшому опануванню дисциплін «Медіасоціологія», «Теорія масової комунікації» та інших дисциплін, пов'язаних із дослідженням суспільства, медіа та комунікаційних процесів.

Інтегральна компетентність (ІК)	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність аналізувати соціальні явища та процеси, встановлювати взаємозв'язки між масовою комунікацією та основними сферами суспільного життя. ЗК2. Здатність виявляти та аналізувати соціальні проблеми, пов'язані з функціонуванням масової комунікації та її впливом на особистість, соціальні групи й суспільство.
Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН1. Розуміти основні поняття, категорії, теорії та концепції соціології масової комунікації; ПРН2. Пояснювати сутність масової комунікації як соціального процесу та соціального інституту; ПРН3. Аналізувати вплив масової комунікації на формування суспільної думки, соціальних установок, цінностей та моделей поведінки; ПРН4. Сформулювати обґрунтовані висновки за результатами соціологічного аналізу комунікаційних процесів.

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	Кількість годин			
		лек.	сем.	сам. роб.	Методи навчання
Змістовний модуль 1. Соціологія масової комунікації: становлення науки					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; опрацювання дискусійних питань); інноваційні методи навчання (компетентнісний; проектно-дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні,
Тема 1.	Соціологія масових комунікацій як галузь соціологічного знання	2	1	5	
Тема 2.	Специфіка масової комунікації в епоху інформаційного суспільства	2	1	5	
Тема 3.	Становлення теоретичних засад зарубіжної соціології масової комунікації	2	2	6	
Тема 4	Дослідження масової комунікації у вітчизняній соціології	2	1	5	
Тема 5	Основні теоретичні моделі та функції масової комунікації	2	2	5	
Модульна робота 1					
Змістовний модуль 2. Соціальна комунікація та методи її дослідження засобами соціологічної науки					
Тема 6.	Специфіка становлення методики досліджень соціології масової комунікації	2	1	6	

					самостійні роботи, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Тема 7.	Соціологічні методи моніторингу якісних характеристик комунікаційного процесу	2	1	6	
Тема 8.	Соціологічні методи моніторингу кількісних характеристик основних ланок комунікаційного ланцюга	2	2	6	
Тема 9.	Методи аналізу та інтерпретації результатів соціологічних досліджень масової комунікації	2	2	6	
Тема 10.	Сучасні цифрові методи дослідження масової комунікації та медіааудиторій	2	1	6	
Модульна робота 2.					
Всього:		20	14	56	
Форма контролю: залік					

Зміст самостійної роботи здобувача освіти з навчальної дисципліни «Соціологія масових комунікацій» передбачає підготовку до аудиторних занять шляхом опрацювання матеріалів лекцій, вивчення базової та додаткової наукової літератури, електронних ресурсів Академії, наукових публікацій, соціологічних досліджень, статистичних матеріалів, періодичних видань та інших інформаційних джерел; опрацювання теоретичних підходів і концепцій соціології масових комунікацій; самостійне вивчення окремих тем навчальної дисципліни; виконання практичних та індивідуальних завдань, зокрема аналізу медіаматеріалів, комунікаційних повідомлень і результатів соціологічних досліджень; підготовку доповідей, виступів та презентацій за тематикою практичних занять; проведення міні-досліджень у сфері масової комунікації, зокрема аналізу медіаспоживання, медіааудиторій та комунікаційних практик; виконання завдань із застосування соціологічних методів дослідження масової комунікації; аналіз та інтерпретацію кількісних і якісних даних; підготовку до усіх видів поточного та підсумкового контролю, у тому числі модульних контрольних робіт; інші види самостійної роботи, що сприяють розвитку аналітичного та критичного мислення, інформаційної та медіаграмотності, навичок роботи з науковими джерелами та здатності застосовувати соціологічні підходи до аналізу сучасних комунікаційних процесів.

Зміст самостійної роботи здобувача освіти визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними рекомендаціями та завданнями викладача.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі з навчальної дисципліни «Соціологія масових комунікацій» використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор, комп'ютери та інтерактивні засоби для проведення лекційних і практичних занять з елементами презентацій та тренінгів. Для виконання самостійної та індивідуальної роботи студенти мають доступ до електронних освітніх ресурсів Академії, а також до інформації з мережі Інтернет, користуючись безкоштовною мережею Wi-Fi. За потреби застосовується програмне забезпечення для створення презентацій, текстових і аналітичних робіт, онлайн-платформи для групової взаємодії та дистанційного навчання.

Форми методи контролю. Контроль успішності здобувачів освіти з навчальної дисципліни «Соціологія масових комунікацій» поділяється на поточний та підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюється під час лекційних і семінарських занять та спрямований на перевірку засвоєння теоретичного матеріалу, формування навичок його застосування у практичних ситуаціях, розвиток умінь працювати з інформацією та брати участь у дискусіях. Поточний контроль також виконує мотиваційну функцію, стимулює навчально-пізнавальну діяльність, сприяє індивідуалізації та диференціації навчання.

Форми участі студентів, що підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання семінару чи дискусії;
- підготовка та виголошення публічного виступу;
- участь у групових проєктах;
- виконання усних і письмових завдань (есе, реферати, презентації, аналітичні вправи, тестові роботи тощо);
- підготовка тез та конспектів навчальних і наукових матеріалів;
- активність у дискусіях та інтерактивних формах занять.

Методи поточного контролю:

- усний контроль (опитування, виступ, повідомлення, участь у дискусії);
- письмовий контроль (тестові завдання, контрольні роботи, есе, аналітичні вправи, реферати);
- комбінований контроль (презентація, груповий проєкт);
- тестування з окремих тем курсу;
- спостереження за активністю та якістю участі у навчальному процесі.

Підсумковий контроль здійснюється у формі підсумкової атестації (залік), яка передбачає оцінювання рівня теоретичних знань та практичних умінь, здобутих у процесі вивчення дисципліни.

Система оцінювання та вимоги (критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують):

Поточний контроль													
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						Залік	Загальна Кількість балів
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Модульа робота 1	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Модульна Робота 2		
4	4	4	4	4	20	5	5	5	5	5	25	20	100

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль з навчальної дисципліни «Академічні студії» проводиться після завершення кожного змістового модуля у письмовій формі у вигляді тестування. Студентам пропонується 25 тестових завдань, які охоплюють теоретичні знання та практичні навички, здобуті протягом модуля. Максимальна кількість балів за модульний контроль – 25 балів.

Критерії оцінювання модульного контролю:

- оцінка «відмінно» (A) - правильне виконання 90–100% завдань;
- оцінка «добре» (B, C) - правильне виконання 70–89% завдань;
- оцінка «задовільно» (D, E) - правильне виконання 60–69% завдань;
- оцінка «незадовільно» (FX, F) - правильне виконання менше ніж 60% завдань.

Неявка на модульний контроль прирівнюється до 0 балів.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни «Академічні студії» проводиться у формі **заліку**. Студента допускають до заліку за умови виконання всіх видів поточного та модульного контролю, а також усіх обов'язкових самостійних робіт.

Залік виставляється на підставі сумарних результатів навчальної діяльності студента (поточний контроль, самостійні роботи, модульні контрольні роботи). Здобувачі освіти, які набрали 60 і більше балів за результатами усіх видів контролю, отримують залік без додаткових випробувань. Здобувачі, які мають менше ніж 60 балів, а також ті, хто бажає підвищити свою оцінку, складають залік у письмовій формі (тестування, контрольне завдання, виконання кейсів).

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу:

Для успішного засвоєння навчальної дисципліни «Соціологія масових комунікацій» здобувач освіти має:

- систематично відвідувати та активно працювати на аудиторних заняттях;
- своєчасно виконувати навчальні, практичні та індивідуальні завдання;
- брати участь в обговоренні проблемних питань, дискусіях, практичних заняттях та груповій роботі;
- дотримуватися принципів академічної доброчесності та етики наукової і навчальної діяльності;
- критично та відповідально працювати з інформацією, науковими, медійними й електронними джерелами;
- дотримуватися встановлених вимог до підготовки та оформлення письмових робіт, доповідей і презентацій.

Порушення академічної доброчесності включають: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикацію, фальсифікацію, списування, обман, необ'єктивне оцінювання та інші форми недобросовісної поведінки у навчальному процесі.

За рішенням викладача заохочувальні (бонусні) бали можуть нараховуватися за: участь у студентських конференціях, наукових гуртках, проблемних групах; додаткові творчі завдання, презентації, проєкти, що виходять за межі обов'язкового навчального навантаження; сумлінне відвідування занять, виконання усіх видів самостійної роботи, підготовку рукописних конспектів та опрацювання додаткового матеріалу.

Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Чудовська І. Соціологія масових комунікацій: Навч. посіб. К., 2021. 235 с
2. Соціологія громадської думки та мас-медіа: Комплекс навчальнометодичного забезпечення дисципліни: навч. посіб. для бакалаврів за спеціальністю 054 «Соціологія» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Єнін М.Н., Северинчик О.П. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 81 с.
3. Чудовська І. Соціологія масових комунікацій: навчальний посібник. Київ, 2021. 235 с.
4. Соціологія: терміни і поняття: навчальний словник-довідник / за заг. ред. В.М.Пічі [Ю.Ф.Пачковський, О.І.Пташник-Середюк, С.А.Шудло та ін.]. Львів: Новий Світ-2000, 2018. 658 с.
5. Горпинич О.В., Архипова А.О. Соціологія масових комунікацій та медіапланування: навчальний посібник. Київ : Державний університет телекомунікацій, 2018. 255 с.
6. Житарюк М. Теорії та моделі масової інформації: навч.-метод. Посібник. Львів, ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. С. 244.

Додаткова:

1. Інститут масової інформації URL: <https://imi.org.ua/>
2. Детектор медіа URL: <https://detector.media/>
3. Інститут соціології культури й масової комунікації URL: <https://isnasu.org.ua/institute/departments/department.php?id=mass>